

בס"ד. שיחת ש"פ שמיני, מבה"ח אייר, ה'תשט"ז.

בלתי מוגה

א. על הפסוקי "והנה סולם מוצב ארצה גוי", איתא בזהר² "סולם דא צלותא". והיינו, שעבודת התפלה היא בדוגמת סולם שעל ידו עולים למעלה, כיון שבשעת התפלה עולים כל עניני האדם, ענינים גשמיים וחומריים, שעסק בהם במשך היום קודם התפלה.

ויתרה מזו — שעלי' זו היא מעומק תחת לעומק רום, כמודגש בלשון הכתוב: "סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה", כידוע ש"השמימה" הוא למעלה מ"שמים" סתם³.

ועוד ענין בתפלה — שאז יכולים לתקן גם הענינים שאינם כדבעי שהיו קודם התפלה, כיון שזמן התפלה הוא זמן מסוגל ומוכר לעשות תשובה עליהם ולתקנם, וזהו ענין ברכת "השיבנו" שבתפלה.

והסדר בזה הוא — שתחלה נעשה תיקון הענינים הבלתי רצויים, ולאח"ז ועי"ז נעשה הענין ה' שבתפלה, שפועל בהם עלי' (כנ"ל).

ב. כשם שזמן התפלה בכל יום הוא זמן התשובה והעלי' על כל הענינים שהיו אותו יום — עד"ז הוא בכל שבוע, שיום השבת הוא זמן התשובה והעלי' על כל הענינים שהיו במשך כל השבוע, כי ענין השבת הוא כענין התפלה⁴.

ובפרטיות יותר:

תוכן ענין התפלה הוא — "שיפנה את לבו מכל המחשבות ("עובדין דחול") ויראה עצמו כאלו הוא עומד לפני השכינה"⁵, "כעבדא קמי מארי"⁶, שזוהי ההקדמה לתפלה — "דע לפני מי אתה עומד"⁷.

ועד"ז בנוגע ליום השבת, שבו היא העלי' דכל הענינים שבששת ימי החול, כמ"ש⁸ "ויכולו השמים והארץ", שבתיבת "ויכולו" ישנם ב'

(4) ראה לקו"ת בהר מא, א. ובכ"מ.

(5) רמב"ם הל' תפלה פ"ד הט"ז.

(6) שבת יו"ד, רע"א.

(7) ראה ברכות כח, ב.

(8) בראשית ב, א.

(1) ויצא כח, יב.

(2) ח"א רסו, ריש ע"ב. ח"ג שו, ריש ע"ב.

תקו"ז תמ"ה (פג, א).

(3) סה"מ קונטרסים ח"ב שיט, רע"א.

ועוד.

פירושים⁹: א) מלשון גמר ושלמות, ב) מלשון כליון ותענוג, דהיינו שביום השבת עומדת כל הבריאה בתנועה של כליון להקב"ה, ובזה גופא — כפי שהקב"ה נקרא בשם הוי' דוקא, כמ"ש¹⁰ "שבת להוי'", "הי' הוה ויהי' כאחד"¹¹, למעלה מהטבע.

ומזה מובן, שכשם שבתפלה אפשר לתקן ולהעלות את כל הענינים שנעשו במשך היום — כן הוא גם בשבת, דאף שאמרו רז"ל¹² שדוקא "מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת", מ"מ, במדה ידועה אפשר בשבת לתקן ולהעלות את הענינים דששת ימי החול, וכידוע ש"שבת" אותיות "תשב"¹³, אלא שענינה הוא תשובה עילאה, שלמעלה מתשובה תתאה¹⁴.

ג. אמנם, בנוגע ליוס־טוב — אין זה שייך לימי השבוע, שהרי ידוע¹⁵ שהסדר דימי השנה הוא חשבון בפני עצמו שאינו שייך להסדר דימי השבוע, שלכן יכול אותו יו"ט לחול בכל יום מימי השבוע — יום ראשון, יום שני וכו' עד ליום הש"ק.

אבל אעפ"כ, מצינו בכמה ענינים שישנה שייכות בין ימי השבוע לימי השנה. ולדוגמא — יו"ט של ראש השנה שחל להיות בשבת אין תוקעין בו, כיון שהענינים הנפעלים ע"ד הרגיל ע"י התקיעות שבר"ה נפעלים ע"י יום השבת עצמו¹⁶.

וכיון שבענינים ידועים ישנה שייכות בין ימי השבוע לימי השנה — נמצא, שבשבת שלאחר יו"ט אפשר לתקן ולהעלות גם את הענינים דיו"ט.

כלפי מה הדברים אמורים?

כיון שבשבוע זה היו הימים טובים דשביעי של פסח ואחרון של פסח, יש לדעת, שביום הש"ק זה אפשר לתקן גם ימים טובים אלו, היינו, לתקן לא רק את הענינים השייכים לימים אלו בתור ימי השבוע (יום השני ויום השלישי בשבוע), אלא גם את עניני היו"ט שבימים אלה.

(וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א): כיון שכבר ניגנו ניגון א' השייך

(9) ראה אוה"ת עה"פ.

(10) יתרו כ, ט. ואתחנן ה, יג.

לב"ר ספכ"ב. תניא אגה"ת ספ"י.

(11) זח"ג רנז, סע"ב. פרדס ש"א פ"ט.

(14) אגה"ת שם. ובכ"מ.

תניא שעהיה"א פ"ז (פב, א).

(15) ראה תור"מ חט"ו ע' 14. וש"נ.

(16) ראה לקו"ת דרושי ר"ה נו, א ואילך.

(12) ע"ז ג, סע"א.

ובכ"מ.

לחג הפסח ("והיא שעמדה") — ינגנו עתה ניגון נוסף השייך לחג הפסח, "ממצרים גאלתנו".

(אחרי הניגון אמר:) אלו שלא היו כאן באחרון של פסח — ישנו עתה את הד' כוסות, וגם אלו שהיו כאן ולא השלימו את כל הד' כוסות — ישלימו זאת עתה.

* * *

ד. צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה לפיכך נקראו הראשונים סופרים.

* * *

ה. נתבאר תוכן סימני הטהרה ד"מפרסת פרסה" ו"מעלת גרה"¹⁷ (בהקדמת החקירה¹⁸ אם סימנים אלו¹⁹ הם טיבה לטהרה וטומאה, או שהם סימנים המבררים בלבד) בעבודת האדם²⁰, ש"מפרסת פרסה" ענינו שההתעסקות עם ענינים ארציים היא בב' התנועות ד"ימין מקרבת" ו"שמאל דוחה"²¹, ו"מעלת גרה" ענינו שבכל ענין גשמי ה"ה מברר וחוזר ומברר אם צריך לעשותו באמת²² — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקר"ש ח"א ע' 222 ואילך²³.

ו. [בסיום הענין, בהמשך להביאור בענין "מפרסת פרסה", ושליילת ההנהגה לוותר ולעשות "תיקונים" בתורה לפי "רוח הזמן", כדי לקרב עוד מבני ישראל לתורה ומצוותי' — אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א:]

כבר דובר פעם, שכדי לדעת כיצד יש להתנהג מכאן ואילך — אפשר ללמוד זאת מהנסיון שהי' במשך אלפי שנים, מאז מתן-תורה.

ובענינו: ראו תמיד במוחש, שבכל פעם שנתרחקו מהתורה כחוט השערה — הרי לא זו בלבד שהדבר לא הביא כל תועלת, אלא אדרבה: על-ידי זה נתרחקו יותר ויותר ("מ'איז פֿאַרקראַכן ווייטער און ווייטער").
דוגמא לדבר — מהענין ד"אותו האיש":

(21) ראה סוטה מז, א. וש"נ.

(22) והיינו, שמצד טבע גופו ונפשו הבהמית, אין די בכך שהוציא את הדבר הגשמי מ"רשות הרבים" והכניסו לתוך בית יהודי (שזהו הבירור הראשון), אלא צ"ל בירור נוסף כדי לעשות ממנו קדושה.
(23) בשילוב עם שיחת ש"פ ראה ה"שיחת (תו"מ ח"א ע' 174 ואילך).

(17) פרשתנו יא, ג.

(18) שבודאי יש להם שייכות לטהרה וטומאה, שהרי אין דבר שהוא בדרך מקרה ח"ו, אלא כל דבר הוא בהשגחה פרטית, כתורת הבעש"ט.

(19) ראה צפ"ע"נ ריש הל' מאכלות אסורות.

(20) ראה גם תו"מ ח"יב ע' 173 ואילך.

וש"נ.

התחלת האמונה ב"אותו האיש" — לא הי' בה ענין של עבודה זרה, ואין זה אלא שמאמינו טענו שהוא נביא, למרות שע"פ דין הי' מאלו שאודותם נאמר²⁴ "לא יבא גו' בקהל"²⁵, וכמבואר בכ"מ²⁶ שהנוצרים הראשונים הודו בכל התורה כולה וקיימו את כל התורה כולה, אלא שהוסיפו דבר אחד — שהכריזו עליו כנביא, בשעה שע"פ דין לא הי' ראוי לכך²⁷.

ומה היתה לבסוף התוצאה מזה — "אזל זקף לבינתא והשתחוה לה"²⁸, ענין של עבודה זרה ממש! וכפס"ד הרמב"ם²⁹ (שנשמט בדפוסים האחרונים ע"י ה"צענזור") ש"נוצרים עובדי עבודה זרה הם" ממש (משא"כ בנוגע להישמעאליים³⁰).

ז. וכן ראינו גם בדורות האחרונים, בנוגע לענין ה"קונסרבטיב", הרי ההתחלה בזה היתה ע"י שזו מדרך התורה זיו כל שהוא, וע"י שהניחו לזה ("מען האָט עס צוגעלאָזן"), נתרחקו יותר ויותר.

ועד"ז בנוגע ל"רפורמים" — שבתחלה עדיין הודו בכמה וכמה דינים עיקריים, וע"י שהניחו לזה, הנה במשך הזמן נסוגו ("זיי האָבן אָפּגעטראָטן") יותר ויותר מהיהדות, שעשו שבתם ביום ראשון, ועד לטמיעה בעכו"ם ע"י נישואין עם בנותיהם, אשר "אין בנך הבא מן הנכרית קרוי בנך אלא בנה"³¹. וע"ד מארו"ל³² "גזרו על פתן ושמנן משום יינן, ועל יינן משום בנותיהן".

אלא שמכיון ש"לא ידח ממנו נדח"³³, סיבב הקב"ה את הסיבות כך שאנשים מן הצד לגמרי, שהתחילו להתעניין אודות יהודים ויהדות, ואודות ה"אורטודוקסים", ה"קונסרבטיבים" וה"רפורמים", חישבו את אחווי הטמיעה בעכו"ם בין ג' קבוצות אלו, ומצאו, שאצל ה"אורטודוקסים" ה"ז מספר היותר מועט, אצל ה"קונסרבטיבים" — מספר גדול יותר, ואצל ה"רפורמים" — מספר גדול עוד יותר.

(30) ראה רמב"ם הל' מאכלות אסורות פי"א ה"ז. פי"ג הי"א. תשובות הרמב"ם (ירושלים תש"כ) סתמ"ח. שו"ע אדה"ז אר"ח סקכ"ח סנ"א. סש"ל ס"ב.
 (31) יבמות יז, א. וש"נ.
 (32) שבת יז, ב. וש"נ.
 (33) ע"פ שמואל"ב יד, יד. וראה תניא ספל"ט. הל' ת"ת לאדה"ז פ"ד ה"ג.

(24) תצא כג, ג.
 (25) ראה פרש"י שבת קד, ב ד"ה בעל (בדפוסים שלפנינו נשמט ע"י ה"צענזור").
 (26) ראה אג"ק ח"ב ע' רא ואל"ך. וש"נ.
 (27) ראה פרש"י תענית ד, א ד"ה וכת"ב.
 (28) סנהדרין קז, ב (בדפוסים שלפנינו נשמט ע"י ה"צענזור").
 (29) הל' ע"ז פ"ט ה"ד. פיה"מ (הוצאת קאפאח) לע"ז פ"א מ"ג.

ומצד הפרסום בענין זה — עשה הדבר רושם על כו"כ מישראל שלא יצטרפו לה"קונסרבטיבים", ומכל-שכן — לה"רפורמים".

ח. ולאחרי³⁴ כל זה — באים רבנים "אורתודוקסים", ורוצים להתחבר עם ה"קונסרבטיבים" וה"רפורמים", וטענתם, שעי"ז יקרבו אותם ליהדות!...

יש לדעת, שענין זה הוא היפך התורה, כיון שע"פ דין התורה אסור לקבלם בתור רבנים ביהדות, ולכן, אפילו אם עי"ז היו מקרבים אותם — גם אז הי' אסור לעשות כן, כנ"ל שאסור לנטות זיו כל שהוא מהשולחן-ערוך מצד איזה טעם שיהי'. ועאכ"כ — כאשר האמת היא שהדבר לא יביא שום תועלת, אלא להיפך ח"ו (כנ"ל).

ואם האחריות לענין זה מוטלת על כל אחד ואחד — הרי מכל-שכן שהאחריות מוטלת על אלו שדבריהם נשמעים, דהיינו על אותם רבנים שיתירו ענין זה, ועליהם לדעת שהקולר תלוי בצוארם, והם נושאים באחריות לתוצאות שעלולים להיות מזה בנוגע למאות אלפים מישראל! האמת היא, ש"טענתם" שהם עושים זאת רק כדי לקרב יהודים לתורה — אינה אמיתית כלל, אלא גם מצד עצמם יש להם שייכות לענין זה, וה"טענה" הנ"ל אינה אלא תירוץ בעלמא.

יתן השי"ת ויפר מחשבתם הרעה, אם עי"ז שיעשו תשובה ויודיעו ברבים שהדבר אסור על-פי הדין, ויבהירו את גודל הסכנה שבוה, ובאם לאו ח"ו — יהיו במעמד ומצב ד"זקן ששכח תלמודו³⁵, ובמילא לא יהיו דבריהם נשמעים³⁶. ויתן השי"ת שיהי' זה בחסד וברחמים.

ט. ישנם המקשים: הרי מצינו גם בדורות שלפני זה יהודים שידעו ללמוד — או עכ"פ שנחשבו כמי שיודעים ללמוד — שהתירו ענינים האסורים על-פי תורה, ומצד זה נגרמו תוצאות בלתי-רצויות, ואעפ"כ האריכו ימיהם ושנותיהם בנעימים?

והמענה לזה — שישנו חילוק בין הדורות הקודמים לימינו אלה: בדורות הקודמים — נותרו עדיין כמה וכמה שנים עד ביאת המשיח, ולכן, הענין ד"לא ידח ממנו נדח" הי' יכול להתקיים עי"ז

(35) ברכות ח, ב. וש"נ.

(36) ראה פסחים מט, א.

(34) בהענין דלקמן — ראה גם מכתב ח'

אייר שנה זו (אג"ק ח"ג ריש ע' לג), ובהנמקן שם.

שיתקנו את עוונותיהם בגלגול אחר³⁷. והיינו, שהן אלו שהתירו את האיסורים, והן אלו מישראל שנמשכו אחריהם, ירדו לעולם בגלגול שני, ואז תיקנו את אשר קלקלו בגלגול הקודם.

[ולהעיר, שענין הגלגולים הוא א' האופנים בהענין דכף הקלע. — כהמאמר דלעיל לא דובר אודות אופן זה, אבל ע"פ המבואר במאמר אחר³⁸, גם ענין הגלגולים הוא א' האופנים בהענין דכף הקלע].

משא"כ עתה, שאנו נמצאים בדורו של משיח — וכפי שאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר כמה פעמים³⁹ שעתה הוא הזמן ד"הנה זה עומד אחר כתלנו"⁴⁰, ואין בזה שום "פשט'לאַך", אלא הכוונה היא פשוט בפשטות, שהנה הנה בא משיח מיד ממש ("באָלד ממש, אָט אָט קומט באָלד משיח") — הרי עתה אין עתותינו בידינו להמתין עד שיקלקלו תחלה, יסיימו לחיות את שבעים שנותיהם, ורק לאח"ז ירדו שוב בגלגול שני, יחד עם אותם מישראל שקלקלו... שהרי בינתיים יבוא כבר משיח!...

ולכן, מצד הענין ד"לא ידח ממנו נדח" — מוכרחים הם כבר לתקן את מחשבתם הרעה.

וכאמור לעיל — ענין זה יכול להיות בב' אופנים: אם על ידי שהם עצמם יעשו תשובה, או שהקב"ה יעשה שכל בני ישראל ידעו שמעשיהם הם מצד פני' של ממון, של כבוד, שימנו אותו ל"פרעזידענט"... ושאר שטותים כיו"ב, ומצד פני' זו של כבוד או ממון — שבסופו של דבר עתיד להוציאו על רופאים... — נכון בעיניו ("איז ביי אים רעכט") להעמיד במצב בלתי-רצוי מאות אלפים מישראל, וגם את עצמו יחד עם משפחתו! וכל זה — בשביל פניות של שטות!

וכשיהי' הדבר ידוע לכל — לא יהיו דבריו נשמעים.

יתן השי"ת שיהי' זה בחסד וברחמים.

י. עוד טוענים, שע"פ דין מחוייבים לנהוג כבוד ברבנים, מצד כבוד הרבנות והתורה.

בענין זה ישנו פתגם מכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, שכל כחו

81. וראה גם מכתב כ"ב אייר שנה זו (אג"ק

ח"ג ע' צז).

40 (שה"ש ב, ט.

37) ראה תניא והל' ת"ת שבהערה 33.

38) אוה"ת פרשתנו ע' תפב ואילך. ועוד.

39) ראה סה"ש תרצ"ט ע' 316. תש"א ע'

של רב הוא מצד התורה, אבל כאשר הוא "פוסק" היפך התורה — הרי הוא עצמו מסלק מעצמו את כח הרבנות שבו!

ענין זה מובן גם ע"פ נגלה, שהרי בזמן הזה אין לנו סמוכים, וכל כחם של רבנים הוא מצד זה ש"שליחותיהו קא עבדינן"⁴¹, והרי בנוגע לשליח הדין הוא שכח השליח הוא דוקא בשעה שעושה ציוויו של המשלח, אבל בשעה שאינו שומע לקול המשלח, ועושה מה שעולה ברצונו — על כך אין לו כח של שליח!⁴² ובמילא, בשעה שרב "פוסק" היפך התורה — שהרי הם עצמם מודים שה"פוסק" שלהם אינו ע"פ תורה, אלא שטוענים שכדי לקרב אנשים מישראל הדבר כדאי — אזי לא שייך כל ענין כבוד הרבנות!

ואף שאותו רב עצמו, זמן קצר לאחר־מכן, אומר שיעור ופוסק דינים ע"פ תורה — אין ענין אחד נוגע לשני.

וע"ד המבואר בחסידות⁴³ בענין "היינו כחולמים"⁴⁴ שנאמר על זמן הגלות, ש"יכול הוא להרכיב ב' דברים הפכיים . . הגם שבתפלה מעורר את האהבה . . אעפ"כ אחר התפלה חולפת ועוברת האהבה, ואינו שם ללבו כי הוא הפוך ההתבוננות שבתפלה", כיון שזמן הגלות הוא בדוגמת ענין החלום, ש"מחבר שני הפכים בנושא א' ומרכיב שני ענינים הפכיים כאלו היו לאחדים".

אלא שמ"מ אין זה אלא "כחולמים", בכ"ף הדמיון, ולא חלום ממש — כי בחלום ממש שני הענינים הסותרים זה לזה אינם קיימים במציאות, ואינם אלא דמיון בלבד, משא"כ בהנמשל — התורה והתפלה הם מציאות אמיתית, אלא שהם באופן ד"כחולמים", בכ"ף הדמיון, ומצד זה ביכלתו להיות לאח"ז במצב שאינו מתאים לתפלתו.

אמנם, ענין זה הוא רק בנוגע להתורה והתפלה, אבל הענינים שאינם מתאימים להתפלה — הם אכן חלום ממש, דהיינו שאינם אלא דמיון בלבד.

ועפ"ז, בנדו"ד — כשמדובר בנוגע להענינים שהרבנים הנ"ל פוסקים היפך התורה — הרי ענינים אלו הם בבחינת חלום ממש, וממילא מובן שאין שייך בזה כלל הענין דכבוד הרבנות.

ואילך.

(43) תו"א וישב כח, ג ואילך.

(44) תהלים ככו, א.

(41) גיטין פח, ב. וש"נ.

(42) ראה רמב"ם הל' שלוחין ושותפין

פ"א ה"ב ואילך. שו"ע חר"מ סקפ"ב ס"ב

(וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א): יתן השי"ת שתופר מחשבתם הרעה, ויתבטלו כל ההעלמות והסתרים, וכל בני ישראל יזכו ללכת לקבל פני משיח צדקנו במהרה בימינו, בחסד וברחמים.

יא. יום זה הוא "יום ההולדת" של "צעירי אגודת חב"ד" (בארצות הברית)⁴⁵. יאמר איפוא ה"ילד" "לחיים", וינגן "ניגון צעיר" ("א יונגן ניגון")...

* * *

יב. התחלת פרשתנו היא "ויהי ביום השמיני", "שמיני למילואים"⁴⁶, היום שבו נפעל ענין נתינת הכהונה הגדולה לאהרן, לו ולבניו אחריו (שהרי עד יום זה הי' משה כהן)⁴⁷, וביום זה ניתנה הכהונה לאהרן).

ענינו של כהן גדול הוא — היותו האיש היותר מובחר מכל באי עולם: בני ישראל — בחר בהם הקב"ה מכל העמים, וכפי שאנו אומרים⁴⁸ "אתה בחרתנו מכל העמים"; מתוך בני ישראל גופא — בחר הקב"ה את שבט לוי; מתוך שבט לוי — את הכהנים; ומתוך הכהנים עצמם — את הכהן הגדול, כמ"ש⁴⁹ "ויבדל אהרן להקדישו קדש קדשים".

והנה, ידוע⁵⁰ שישנם ג' הענינים דעולם, שנה ונפש. וכשם שבהענין ד"נפש" ישנו האיש היותר מובחר, שהוא הכהן הגדול — כך ישנו ב"עולם" המקום היותר מובחר, וכן ב"שנה" ישנו הזמן היותר מובחר. ב"עולם" — המקום היותר מובחר הוא קודש-הקדשים: ארץ ישראל — "מקודשת מכל הארצות"⁵¹; בארץ ישראל גופא — ירושלים מקודשת ביותר; בירושלים גופא — הר הבית, בית-המקדש, ועד לקודש-הקדשים⁵².

ב"שנה" — הזמן היותר מובחר הוא יום-הכפורים: המועדים —

49) דה"א כג, יג.
50) ראה אוה"ת יתרו ע' תתטז. סה"מ תרכ"ח ע' קמד. ועוד.
51) כלים פ"א מ"ו.
52) שם מ"ח ט.

45) ראה שיחת ש"פ שמיני מבה"ח אייר דאשתקד סט"ו (ת"מ ח"ד ע' 64). וש"נ.
46) פרש"י עה"פ.
47) ראה זבחים קא, ב ואילך. וראה גם לקו"ש חל"ב ע' 28 ואילך. וש"נ.
48) נוסח תפלת יו"ט.

"מועדי" 53 — נקראים "מקראי קודש" 53; שבת — היא "קודש" 54; ויום-הכפורים — הוא "שבת שבתון" 55, למעלה משבת.

ובשעה שהכהן הגדול נכנס לקודש-הקדשים ביום-הכיפורים, אזי נצטרפו כל ג' המעלות יחד — המובחר שבאדם, שבמקום ושבזמן.

יג. והנה, מבואר בחסידות שכאו"א מישראל יכול "בשעתא חדא וברגעא חדא" 56 לפעול בעצמו לבוא להמעמד ומצב דכהן גדול בקודש-הקדשים ביום-הכפורים.

ומהי הדרך לזה? — על כך מספרת הגמרא 57: "שבעה בנים היו לה לקמחית וכולן שמשו בכהונה גדולה, אמרו לה חכמים מה עשית שזכית לכך, אמרה להם מימי לא ראו קורות ביתי קלעי שערי".

דבר זה צריכה לדעת כל אשה מישראל — שחינוך הילדים ואופן גידולם, תלוי בה, באם היהודי, יותר מאשר באב 58.

ומה נדרש ממנה? — לא שהבית יהיה מטופח ומצוחצח כו' ("אויסגעפוצט"), אלא נדרש ממנה הענין ד"מימי לא ראו קורות ביתי קלעי שערי" — ענין הצניעות, כפשוטם של דברים.

יד. נוסף להפירוש בפשטות — ישנו בהענין ד"לא ראו קורות ביתי קלעי שערי" (כמו בכל ענין בתורה) גם רמז פנימי. ובהקדמה:

ענינם של "שערות" הוא — שאינם חלק מגוף האדם, והיינו, שלא זו בלבד שאינם עיקר בגוף האדם (כמו הראש והלב), אלא שאינם נחשבים כלל לחלק מהגוף, כמו הידים, הרגלים ושאר האיברים, ואינם אלא ענין חיצוני לגמרי, וכדאיתא בגמרא 59 שהשיער נקרא "את הטפל לבשרו", דהיינו שהשערות אינם נכללים ב"בשר", אלא נקראים "טפל לבשרו".

וא"כ, עלול אדם לחשוב: בשלמא הראש והלב — מובן שצריכים להיות ע"פ תורה; הידים והרגלים — גם בנוגע אליהם נוגע שיהיו ע"פ תורה; אבל "שערות", שאפשר לגוזזם לגמרי, ואפשר לסלסל בהם ולעשות בהם כרצונו — מה נוגע שגם הם יהיו ע"פ תורה?

57) יומא מז, א. וראה גם לקו"ש ח"א ע'

109. ח"ב ע' 319. ח"ד ע' 1096 הערה 22.

58) ראה של"ה שער האותיות מד, א.

הובא בקונטרס "חנוך לנער" ס"ע 34 ואילך.

59) סוכה ו, סע"א. וש"נ.

53) אמור כג, ב.

54) בשלח טז, כג. תשא לא, יד. ועוד.

55) אחרי טז, לא. אמור כג, לב.

56) זח"א קכט, סע"א.

והמענה לזה — שלא כך הדבר: אמנם אפשר לסלסל בשערות, לטפחם ולעשות בהם כל מה שברצונו — אבל כל זה דוקא באופן המתאים ע"פ תורה; וענין זה נוגע למצבם של הילדים.

וכאמור — יש בענין זה רמז פנימי:

ישנם הטוענים: בשלמא ענינים שהם מדאורייתא — בהכרח לציית להם; ענינים שהם מדרבנן — גם להם צריך לציית, שהרי הם נכללים בהלאו ד"לא תסור"⁶⁰; אבל מה נוגע ענינים שהם מנהגים בעלמא? והמענה לזה הוא כנ"ל — שגם ענינים שהם בבחי' "שערות", שאינם חלק מגוף האדם, גם הם נוגעים.

ובפרט כשמדובר בנוגע לחינוך הילדים, שבזה נוגע ענין המנהגים עוד יותר מאשר דינים, כמדובר לעיל⁶¹.

טו. וזוהי ההוראה לנשי ישראל מהנהגתה של קמחית — שעליהן לדעת, שגורל ילדיהן תלוי בהן.

אמנם ודאי הדבר, שגם אם הילד לא יגיע למדריגת "כהן גדול" — גם אז הרי הוא יהודי, ובמילא הרי הוא בבחי' "כהן"; אבל, הרי אין אתנו יודע דרכיו של הקב"ה, ואפשר שנקבע מלמעלה שילדה של אשה פלונית יוכל להיות במדריגת "כהן גדול" (ברוחניות), וע"י שהנהגתה היא באופן שחסר אצלה הענין ד"מימי לא ראו קורות ביתי קלעי שערי", מונעת היא מבנה זכות גדולה זו שהיתה בהישג ידו!

אשה יהודי' צריכה להבטיח שביתה יהי' בית יהודי, בית חסידי, ולא רק בענינים עיקריים, אלא גם בענינים של הידורים ומנהגים (שלאמיתו של דבר, גם הם ענינים עיקריים, כמארז"ל⁶² "שלא תהא יושב ושוקל מצוותי של תורה כו'"), ועי"ז תזכה לילדים טובים וכשרים.

וע"פ פתגמו הידוע של כ"ק מו"ח אדמו"ר⁶³ "טובה פעולה אחת מאלף אנחות" — אין לצאת ידי חובה באנחות ובככיות, אלא יעשו זאת בפועל ממש, ועי"ז יזכו לילדים בריאים בגשמיות ובריאים ברוחניות.

*

62) תנחומא עקב ב. דב"ר פ"ו, ב. ירושלמי פאה פ"א ה"א. ועוד.

63) לקו"ד ח"ב שנה, א. אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ב ע' ע. עב. "היום יום" ח אדר שני. ובכ"מ.

60) פ' שופטים יז, יא. וראה רמב"ם ריש הלי' ממרים.

61) שיחת ליל ב' דחה"פ ס"ו ואילך (לעיל ע' 198 ואילך).

טז. בשבת זו מתחילין ללמוד פרקי אבות.⁶⁴

הטעם שלומדים פרקי אבות קודם חג השבועות הוא — לפי שבחג השבועות צריכים לקבל את התורה, וכיון ש"דרך ארץ קדמה לתורה"⁶⁵, לכן מקדימים לימוד מסכת אבות, שבה מדובר ע"ד מדות ודרך-ארץ, שהם הכנה לקבלת התורה.

וזהו שמיד בתחלת המסכת שנינו "משה קבל תורה מסיני" — "לפי שמסכת זו אינה מיוסדת על פי' מצוה ממצוות התורה כשאר מסכתות שבמשנה, אלא כולה מוסרים ומדות, וחכמי אומות העולם ג"כ חברו ספרים כמו שבדו מלבם בדרכי המוסר כיצד יתנהג האדם עם חברו, לפיכך התחיל התנא במסכת זו משה קבל תורה מסיני, לומר לך שהמדות והמוסרים שבזו המסכת לא בדו אותם חכמי המשנה מלבם, אלא אף אלו נאמרו בסיני"⁶⁶.

[נתבאר טעם ההדגשה "משה קבל תורה מסיני" דוקא⁶⁷ — להורות שהדרך לקבלת התורה היא ע"י חיבור ב' ההפכים דהגבהה ושפלות (בדוגמת הר סיני, שאינו מישור אלא הר, ומ"מ הוא "מכיך מכל טוריא"⁶⁸, ובדוגמת משה רבינו שהי' "ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה"⁶⁹), ובאופן שאינם סתירה זה לזה, כיון שההגבהה אינה מצד המציאות שלו, אלא מצד זה שעושה רצונו של הקב"ה⁷⁰ — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש ח"א ע' 277 ואילך⁷¹].

*

יז. שבת זו היא גם שבת מברכים חודש אייר.

ענינו של יום השבת — ש"מיני' מתברכין כולהו יומין"⁷², וכיון שבשבוע המתברך משבת זו חל ר"ח אייר, ש"ראש-חודש" כולל את כל ימי החודש⁷³, נמצא, שבשבת זו נמשכת הברכה על כל ימי חודש אייר.

68 ראה תיב"ע ס' שופטים ה, ה. תהלים סח, יז.
69 בעלותך יב, ג.
70 ראה גם תו"מ חט"ו ע' 96.
71 בשילוב עם שיחת ש"פ בהר תשח"י.
72 ראה זח"ב סג, ב. פח, א.
73 ראה לקו"ת דרושי ר"ה נח, א ואילך. ובכ"מ.

64 ראה גם שיחת ש"פ שמיני דאשתקד סט"ז ואילך (תו"מ ח"ד ע' 65 ואילך). וש"נ.
65 ויק"ר פ"ט, ג. וראה מד"ש בהקדמה (בשם "מצאתי כתוב").
66 פי' הרע"ב ריש מסכת אבות.
67 דמזה משמע שלא רק הדינים והמנהגים בתורה הם הוראה בחיים, אלא גם אופן ומקום קבלת התורה.

והנה, בחודש אייר מצינו ענין שבו הוא מתייחד לגבי שאר החדשים — שכל יום בחודש זה קשור עם מצוה, מצות ספירת העומר⁷⁴. ותוכנה של ספירת העומר בעבודה:

קרבן העומר הוא משעורים, שהם מאכל בהמה⁷⁵. וזהו תוכן הענין דספירת העומר — לקחת מאכל בהמה, לבררו ולעשות ממנו מאכל אדם⁷⁶.

(76) חסר כל הענין. ובסיום הענין נאמר שעבודת הבירורים היא הכנה למתן־תורה (המור"ל).

(74) ראה גם שיחת ש"פ שמיני מבה"ח אייר תשי"ג ס"כ (תו"מ ח"ח ס"ע 144 ואילך). וש"נ.
(75) סוטה רפ"ב. ועוד.